

**ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ ПРАВИЛА ПОСЛОВАЊА
ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА, ДЕПОА И КЛИРИНГА ХАРТИЈА ОД
ВРЕДНОСТИ**

У Правилима пословања Централног регистра, депоа и клиринга хартија од вредности (у даљем тексту: Централни регистар), 10 бр. 2/12-3 од 27.04.2012. године, 10 бр. 2/12-2 од 26.12.2012. године, 10 бр. 2/6-3/1 од 09.10.2013. године, 10 бр. 2-8/21-2 од 25.07.2014. године, 10 бр. 2-8/23-4-1 од 29.12.2014. године, 10 бр. 2-9/12-2 од 11.12.2015. године, 10 бр. 2-9/18-2 од 18.03.2016. године, 10 бр. 2-9/33-2 од 18.01.2018. године, 10 број 2-9/36-7 од 22.03.2018. године и 10 број 2-9/39-2 од 10.10.2018. године, врше се следеће измене и допуне:

Члан 1.

У тачки 5. после после подтачке 2) додаје се нова подтачка 2а) која гласи:
„2а) власнички рачуни финансијског обезбеђења,“.

У истој тачки, после подтачке б) додаје се нова подтачка ба) која гласи:
„ба) заложни рачуни финансијског обезбеђења,“.

Члан 2.

После тачке 31. додају се поднаслов и нова тачка 31а, који гласе:

„Власнички рачун финансијског обезбеђења

31а Власнички рачун финансијског обезбеђења отвара се примаоцу обезбеђења и на њему се воде финансијски инструменти које је давалац обезбеђења пренео као средство обезбеђења примаоцу обезбеђења, у складу са уговором о финансијском обезбеђењу и законом којим се уређује финансијско обезбеђење.“.

Члан 3.

Тачка 33. мења се и гласи:

„33. Заложни рачун је рачун на коме се воде финансијски инструменти законитог имаоца, а на којима је уписано заложно право у корист трећег лица, осим на основу уговора о финансијском обезбеђењу.“.

Члан 4.

После тачке 33. додају се поднаслов и нова тачка 33а, који гласе:

„Заложни рачун финансијског обезбеђења

33а Заложни рачун финансијског обезбеђења отвара се даваоцу обезбеђења и на њему се воде финансијски инструменти које је давалац обезбеђења заложно као средство обезбеђења у корист примаоца обезбеђења, у складу са уговором о финансијском обезбеђењу и законом којим се уређује финансијско обезбеђење.“

Члан 5.

Поглавље XVI, са насловом поглавља и тач. 109-112, мењају се и гласе:

„XVI ПРАВА ТРЕЋИХ ЛИЦА НА ФИНАНСИЈСКИМ ИНСТРУМЕНТИМА (ЗАЛОЖНО ПРАВО)

109. Заложно право на финансијским инструментима настаје уписом тог права у Централном регистру тако што се финансијски инструменти преносе са власничког рачуна на заложни рачун имаоца финансијских инструмената на основу одговарајућег правног основа.

Правни основ за упис заложног права на финансијским инструментима може бити одлука суда, јавног извршитеља или другог надлежног органа, уговор о залози, осим уговора о финансијском обезбеђењу, као и други правни основ у складу са законом.

Заложни, односно извршни поверилац стиче заложно право на финансијском инструменту у тренутку уписа заложног права у централни регистар.

Са стицањем заложног права на финансијском инструменту, заложни, односно извршни поверилац стиче и право на намирење на тим финансијским инструментима.

Кад је заложно право на истим финансијским инструментима уписано у корист више заложних, односно извршних поверилаца, редослед стицања права на намирење одређује се према времену пријема (дан, час и минут) захтева за упис у Централни регистар.

Заложно право на финансијским инструментима има дејство према трећим лицима од дана уписа у Централни регистар.

Централни регистар на својој интернет страници објављује податке о уписаном заложном праву на финансијским инструментима.

Упис заложног права на финансијским инструментима на основу уговора

110. Члан Централног регистра који води власнички рачун залогодавца уноси налог за упис заложног права преко корисничке web апликације Централног регистра, а на основу уговора о залози и налога за пренос финансијских инструмената са власничког на заложни рачун, овереног од стране залогодавца на начин прописан тачком 4. ових Правила пословања, односно налога за упис на заложни рачун у

случају да већ постоји уписано заложно право другог повериоца.

Уговор о залози, као и основни уговор на основу кога је настало заложно право на финансијским инструментима, члан Централног регистра је обавезан да чува у својој евиденцији у складу са законом и да га дâ Централном регистру на увид, на његов захтев.

Продаја заложених финансијских инструмената и намирење заложног повериоца код уговорне залогe

111. Уколико дужник не испуни обавезу у року утврђеном основним уговором на основу кога је настало заложно право, заложни поверилац има право да покрене поступак продаје заложених финансијских инструмената, у случају да је то утврђено основним уговором или уговором о залози, а по истеку осам дана од дана упозорења учињеног дужнику, односно залогодавцу, када то није исто лице.

Заложни поверилац је дужан да благовремено обавести дужника, односно залогодавца (када то није исто лице) о датуму продаје заложених финансијских инструмената, односно о начину те продаје, у складу са законом.

Поступак продаје заложених финансијских инструмената покреће се електронским захтевом који уноси члан Централног регистра који заступа заложног повериоца.

Салдирање продатих заложених финансијских инструмената врши се по ДВП принципу (*delivery versus payment-DvP*), с тим што се новчана средства преносе на новчани рачун члана Централног регистра који је покренуо поступак продаје финансијских инструмената.

Након извршене продаје финансијских инструмената, на новог власника (купца) преносе се финансијски инструменти без терета.

Члан Централног регистра је у обавези да новчана средства од продатих финансијских инструмената одмах пренесе на новчани рачун повериоца, с тим што је дужан да води рачуна о наплати свих поверилаца по редоследу стицања заложног права у Централном регистру.

Уколико је продајом заложених финансијских инструмената добијени новчани износ већи од износа дуга, члан Централног регистра је дужан да тај вишак одмах пренесе на новчани рачун дужника.

Члан Централног регистра, који заступа заложног повериоца, дужан је да, по извршеној продаји, преко корисничке веб апликације ажурира податке о количини продатих финансијских инструмената, залогопримцу, као и о правном основу.

Брисање уписа уговорног заложног права на финансијским инструментима

112. Члан Централног регистра који води заложни рачун финансијских инструмената залогодавца врши брисање заложног права на основу доказа-потврде о престанку

основне обавезе залогодавца издатог од стране залогопримца и налога за пренос финансијских инструмената са заложног на власнички рачун финансијских инструмената, овереног од стране залогодавца на начин прописан тачком 4. ових Правила пословања, односно налога за брисање заложног права у случају да већ постоји уписано заложно право другог повериоца.“.

Члан 6.

Након тачке 112. додају се нове тачке 112а, 112б, 112в, 112г, 112д, 112ђ, 112е и 112ж, које са поднасловима гласе:

„Исплате по основу финансијских инструмената у току поступка продаје заложених финансијских инструмената

112а У случају исплата по основу финансијских инструмената на којима је уписано заложно право (исплата дивиденде, купона/ануитета и главнице) и покренут поступак продаје тих инструмената, а продаја још није извршена, Централни регистар врши исплату предметних новчаних износа на рачун члана који је покренуо поступак продаје заложених финансијских инструмената на захтев залогопримца, уколико је тако утврђено основним уговором.

Упис заложног права и забране располагања на финансијским инструментима на основу одлуке суда / јавног извршитеља

112б Централни регистар врши упис заложног права и забране располагања на финансијским инструментима у складу са решењем, односно закључком о извршењу суда, односно јавног извршитеља или у складу са решењем суда којим је одређена претходна мера, а у складу са законом који регулише извршење и обезбеђење.

Уколико подноси захтев за упис заложног права и забране располагања за више од десет извршних дужника, јавни извршитељ доставља податке Централном регистру о извршним дужницима, повериоцима, предметним финансијским инструментима и правном основу на CD-у, у форми прописаној од стране Централног регистра.

Централни регистар на својој интернет страници објављује податке о уписаном заложном праву и забрани располагања на финансијским инструментима, уписаним у складу са ставом 1. ове тачке.

Продаја заложених финансијских инструмената и намирење извршних поверилаца

112в Централни регистар омогућава продају заложених финансијских инструмената члану Централног регистра који је у складу са одлуком суда, односно јавног извршитеља одређен за продају предметних финансијских инструмената, а на основу захтева који тај члан упућује Централном регистру.

Уколико члан подноси захтев за продају заложенних финансијских инструмената за више од десет извршних дужника, члан доставља податке Централном регистру о извршним дужницима, повериоцима, предметним финансијским инструментима и правном основу на CD-у, у форми прописаној од стране Централног регистра.

Поступак продаје заложенних финансијских инструмената покреће се електронским захтевом који уноси члан Централног регистра који је одлуком из става 1. ове тачке одређен за продају предметних финансијских инструмената.

Салдирање продатих заложенних финансијских инструмената врши се по ДВП принципу (*Delivery versus payment-DvP*), с тим што је члан Централног регистра у обавези да новчана средства од продатих финансијских инструмената одмах пренесе на новчани рачун који је одредио суд, односно јавни извршитељ и дужан је да обавести предметни суд, односно јавног извршитеља о подацима у вези са свим уписаним забранама располагања и заложном праву на предметним финансијским инструментима.

Након извршене продаје финансијских инструмената, на новог власника (купца) преносе се финансијски инструменти без терета.

Члан Централног регистра, који је у складу са одлуком суда, односно јавног извршитеља одређен за продају предметних финансијских инструмената, дужан је да, по извршеној продаји, преко корисничке web апликације ажурира податке о количини продатих финансијских инструмената, залогопримцу, као и о правном основу.

Брисање уписа заложног права и забране располагања у складу са одлуком суда, односно јавног извршитеља

112г Централни регистар врши брисање уписаног заложног права и забране располагања на финансијским инструментима на основу правоснажног решења или закључка суда, односно јавног извршитеља.

Уколико подноси захтев за брисање заложног права и забране располагања за више од десет извршних дужника, јавни извршитељ доставља податке Централном регистру о извршним дужницима, повериоцима, предметним финансијским инструментима и правном основу на CD-у, у форми прописаној од стране Централног регистра.

Упис и брисање заложног права на основу посебног прописа

112д Централни регистар врши упис и брисање заложног права насталог у складу са посебним прописом на основу одговарајуће документације предвиђене тим прописом.

Измене и допуне података о уписаном уговорном заложном праву, односно заложном праву и забрани располагања на основу одлуке суда / јавног извршитеља

112ђ Централни регистар врши измену постојећих или брисање неких од уписаних података о уписаном заложном праву и забране располагања на основу следеће документације:

- 1) анекс уговора о залози, односно други уговор или акт у складу са законом, ако је предмет уписа уговорно заложно право;
- 2) одлука суда, односно јавног извршитеља којом се врши измена одлуке која је била основ за упис заложног права и забране располагања;
- 3) одговарајући акт у случају уписа законског заложног права.

Продаја заложених финансијских инструмената у власништву стечајног дужника

112е Стечајни управник даје налог за продају финансијских инструмената стечајног дужника члану Централног регистра који води заложни рачун предметног дужника.

Члан Централног регистра је у обавези да новчана средства од продатих финансијских инструмената одмах пренесе на новчани рачун у складу са инструкцијом стечајног управника.

Брисање заложног права након окончања стечаја или ликвидације издаваоца

112ж Заложно право престаје и брише се у случају исписа финансијских инструмената због окончања поступка стечаја или ликвидације.“

Члан 7.

Наслов поглавља XVII и тачка 113. мењају се и гласе:

„XVII ОГРАНИЧЕЊЕ ПРАВА ИЗ ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА

113. Располагање правима из финансијских инструмената може бити ограничено у случају:

- 1) да надлежни орган донесе одлуку о забрани располагања одређеним или свим правима из финансијских инструмената;
- 2) да Комисија за хартије од вредности донесе решење о одузимању права гласа законитом имаоцу акција.

Централни регистар уписује ограничења располагања одређеним или свим правима која проистичу из финансијских инструмената на основу одлуке надлежног органа, достављене од стране надлежног органа, члана Централног регистра или другог лица.

Централни регистар врши одузимање права гласа законитом имаоцу акција на основу решења Комисије за хартије од вредности или другог надлежног органа.

Централни регистар брише ограничење располагања одређеним или свим правима

из финансијских инструмената на основу правоснажне, односно коначне одлуке надлежног органа, коју доставља надлежни орган, члан Централног регистра или друго лице.

Централни регистар враћа право гласа законитом имаоцу акција на основу решења Комисије за хартије од вредности.“.

Члан 8.

Тачка 115. мења се и гласи:

„115. Централни регистар објављује на својој интернет страници и приказује у јединственој евиденцији акционара податке о уписаном ограничењу располагања правима из финансијских инструмената.“.

Члан 9.

После измењене тачке 115. додаје се ново поглавље XVIIа, који са тачком 115а гласи:

„XVIIА ОДУЗИМАЊЕ ИМОВИНЕ ПРОИСТЕКЛЕ ИЗ КРИВИЧНОГ ДЕЛА

115а Централни регистар врши упис забране располагања финансијским инструментима на основу наредбе јавног тужиоца или решења суда о привременом одузимању имовине, који су донети на основу закона којим се уређује одузимање имовине проистекле из кривичног дела.

Уз упис забране располагања из става 1. ове тачке Централни регистар врши и упис забележбе о поверавању предметних финансијских инструмената на управљање Дирекцији за управљање одузетом имовином.

Централни регистар објављује на својој интернет страници и приказује у јединственој евиденцији акционара податке о упису:

- 1) забране располагања финансијским инструментима;
- 2) забележбе о поверавању предметних финансијских инструмената на управљање дирекцији за управљање одузетом имовином.

На основу одлуке суда о усвајању захтева јавног тужиоца за привремено одузимање имовине Централни регистар врши измену правног основа, односно уместо наредбе као правни основ се уписује одлука суда.

На основу правоснажне одлуке суда о одбијању захтева јавног тужиоца за привремено одузимање имовине, Централни регистар брише забележбу и забрану располагања финансијским инструментима.

На основу одлуке суда о усвајању захтева јавног тужиоца за трајно одузимање имовине Централни регистар врши измену правног основа, односно уместо одлуке суда о привременом одузимању имовине као правни основ се уписује

неправоснажна одлука суда о трајном одузимању имовине.

На основу правоснажне одлуке суда о одбијању захтева јавног тужиоца за трајно одузимање имовине, Централни регистар брише забележбу и забрану располагања финансијским инструментима.

На основу правоснажне одлуке суда о трајном одузимању имовине Централни регистар врши пренос финансијских инструмената у складу са том одлуком.“.

Члан 10.

Након нове тачке 115а, додаје се ново поглавље XVIIБ, које са поднасловима и тачкама 115б-115ј, гласи:

„XVIIБ ФИНАНСИЈСКО ОБЕЗБЕЂЕЊЕ

115б Уговором о финансијском обезбеђењу, а у складу са законом којим се уређује финансијско обезбеђење, обавезује се давалац обезбеђења да, ради обезбеђења извршења своје или туђе финансијске обавезе, пренесе средство обезбеђења примаоцу обезбеђења или да на том средству установи заложно право у корист примаоца обезбеђења, а прималац обезбеђења обавезује се да, у складу с тим уговором, примљена или еквивалентна средства обезбеђења врати даваоцу обезбеђења по извршењу финансијске обавезе, односно истовремено с тим извршењем.

На заложно право настало на основу уговора о финансијском обезбеђењу, као и на исплату новчаних средстава по основу прихода и прилива који проистичу из средстава обезбеђења (исплата дивиденде, купона, ануитета и др.) примењују се искључиво одредбе овог поглавља.

Централни регистар доноси посебно техничко упутство о поступању чланова Централног регистра у спровођењу финансијског обезбеђења и објављује га преко корисничке web апликације.

Давање средстава обезбеђења

115в Члан Централног регистра који води власнички рачун финансијских инструмената даваоца обезбеђења, преко корисничке web апликације, у складу са уговором о финансијском обезбеђењу и захтевом даваоца обезбеђења, врши:

- 1) пренос права својине на финансијским инструментима који су средство обезбеђења, са власничког рачуна финансијских инструмената даваоца обезбеђења на власнички рачун финансијског обезбеђења примаоца обезбеђења, или
- 2) упис заложног права на финансијским инструментима који се, као средство обезбеђења, пренесе на заложни рачун финансијског обезбеђења даваоца обезбеђења у корист примаоца обезбеђења.

Даље располагање средствима обезбеђења из става 1. ове тачке, у смислу закона којим се уређује финансијско обезбеђење, прималац обезбеђења врши преко члана

Централног регистра који води његов власнички или заложни рачун финансијског обезбеђења, уколико је то утврђено уговором о финансијском обезбеђењу.

Члан Централног регистра из става 1. ове тачке води рачуна о томе да ли прималац и давалац средства обезбеђења припадају категоријама субјеката који могу закључивати уговоре о финансијском обезбеђењу у смислу закона којим се уређује финансијско обезбеђење.

Прималац обезбеђења стиче средство обезбеђења у тренутку преноса финансијских инструмената, од стране члана Централног регистра, на власнички рачун финансијског обезбеђења примаоца обезбеђења, односно стиче заложно право уписом тог права на заложни рачун финансијског обезбеђења даваоца обезбеђења у корист примаоца обезбеђења.

Уколико је на основу уговора о финансијском обезбеђењу прималац обезбеђења стекао заложно право на средству обезбеђења, давалац обезбеђења задржава право својине на том средству.

Централни регистар врши исплату новчаних средстава по основу прихода и прилива који проистичу из средстава обезбеђења (исплата дивиденде, купона, анuitета и др.) члану Централног регистра који води власнички рачун финансијског обезбеђења примаоца обезбеђења, односно заложни рачун финансијског обезбеђења даваоца обезбеђења.

Члан Централног регистра из става 6. ове тачке је дужан да новчана средстава из истог става исплати примаоцу обезбеђења, ако уговором о финансијском обезбеђењу није друкчије утврђено.

Уколико је уговором о финансијском обезбеђењу предвиђено да давалац обезбеђења има право на приходе и приливе који проистичу из средстава обезбеђења, члан Централног регистра из става 6. ове тачке је дужан да новчана средстава из истог става исплати даваоцу обезбеђења.

Уколико је уговором о финансијском обезбеђењу предвиђено да прималац обезбеђења има право коришћења права гласа из акција које се налазе на заложном рачуну финансијског обезбеђења, члан Централног регистра из става 6. ове тачке подноси захтев Централном регистру ради уписа забележбе о носиоцу тог права у јединствену евиденцију акционара.

Право коришћења и располагања заложеним средствима обезбеђења

115г Прималац обезбеђења има право коришћења и/или располагања финансијским инструментима, која се налазе на заложном рачуну финансијског обезбеђења даваоца обезбеђења, уколико је то утврђено уговором о финансијском обезбеђењу.

Право коришћења и располагања предметним финансијским инструментима, из става 1. ове тачке, која су одређена уговором о финансијском обезбеђењу, могу бити једнака правима која би прималац обезбеђења имао да је власник тих финансијских

инструмената.

Поступање са стеченим средствима обезбеђења

115д Члан Централног регистра који води власнички рачун финансијског обезбеђења, на основу уговора о финансијском обезбеђењу и захтева примаоца обезбеђења, врши реализацију тог захтева и:

- 1) продају финансијских инструмената. Захтев за продају финансијских инструмената садржи податке о власничком рачуну финансијског обезбеђења и количини финансијских инструмената; или
- 2) пренос финансијских инструмената са власничког рачуна финансијског обезбеђења на власнички рачун финансијских инструмената. Захтев за пренос финансијских инструмената садржи податке о власничком рачуну финансијског обезбеђења примаоца обезбеђења, податке о власничком рачуну финансијских инструмената примаоца обезбеђења и количини финансијских инструмената.

Промена средстава обезбеђења

115ђ Промена средстава обезбеђења може се утврдити уговором о финансијском обезбеђењу, у складу са законом којим се уређује финансијско обезбеђење, и то:

- 1) обавеза даваоца обезбеђења да пружи, односно да да додатна средства обезбеђења ако се смањи вредност средстава обезбеђења у односу на финансијску обавезу;
- 2) право даваоца обезбеђења да повуче део средстава обезбеђења ако се повећа вредност средстава обезбеђења у односу на финансијску обавезу;
- 3) право даваоца обезбеђења да замени дато средство обезбеђења другим средством обезбеђења најмање исте вредности.

Реализација средстава обезбеђења

115е На реализацију средстава обезбеђења не утиче покретање/отварање поступка стечаја, ликвидације или примена мере реорганизације над даваоцем или примаоцем обезбеђења, нити било која одлука или сагласност надлежног органа у том поступку може бити претходни или накнадни услов за реализацију средстава обезбеђења, под условима прописаним законом којим се уређује финансијско обезбеђење.

Финансијски инструменти на којима је установљено заложно право финансијског обезбеђења изузета су од извршења у смислу закона којим се уређује извршење и обезбеђење.

Намирење потраживања из зложених средстава обезбеђења

115ж По наступању услова за реализацију средстава обезбеђења, члан Централног регистра који заступа примаоца обезбеђења, на основу уговора о финансијском обезбеђењу и захтева примаоца обезбеђења, врши реализацију тог захтева и:

- 1) продају финансијских инструмената и намирење примаоца обезбеђења. Захтев за продају финансијског инструмента садржи податке о заложном рачуну

финансијског обезбеђења даваоца обезбеђења и количини финансијских инструмената, или

2) присвајање финансијских инструмената, односно стицање права својине примаоца обезбеђења на предметним инструментима. Захтев за присвајање финансијског обезбеђења садржи податке о заложном рачуну финансијског обезбеђења даваоца обезбеђења, податке о власничком рачуну финансијских инструмената примаоца обезбеђења и количину финансијских инструмената.

Присвајање финансијских инструмената могуће је само ако су прималац и давалац обезбеђења изричито уговорили то присвајање, као и начин утврђивања вредности средстава обезбеђења у том случају.

У случају из става 1. ове тачке, прималац обезбеђења је дужан да евентуални вишак вредности продатих, односно присвојених средстава обезбеђења преостао након намирења без одлагања врати даваоцу обезбеђења.

Намирење потраживања из стечених средстава обезбеђења

115з На начин и под условима прописаним уговором о финансијском обезбеђењу, прималац обезбеђења је дужан да евентуални вишак вредности продатих, односно пренетих средстава обезбеђења, без одлагања врати даваоцу обезбеђења.

Негирање по основу превременог доспећа или престанка обавезе

115и Међусобне обавезе по основу једног или више уговора о финансијском обезбеђењу сматрају се доспелим и престају аутоматски или на захтев уговорне стране, а по наступању услова за реализацију средстава обезбеђења, уколико је тако предвиђено уговором о финансијском обезбеђењу.

Враћање средстава обезбеђења

115ј По извршењу финансијске обавезе, односно истовремено с тим извршењем, члан Централног регистра који води власнички или заложни рачун финансијског обезбеђења примаоца обезбеђења, односно члан Централног регистра који води власнички рачун финансијских инструмената примаоца обезбеђења на његов захтев врши пренос, односно враћање примљених или еквивалентних финансијских инструмената на власнички рачун финансијских инструмената даваоца обезбеђења, у складу са уговором о финансијском обезбеђењу.

По извршењу финансијске обавезе, односно истовремено с тим извршењем члан Централног регистра који води заложни рачун финансијског обезбеђења, на захтев даваоца обезбеђења, а уз сагласност примаоца обезбеђења, врши брисање уписаног заложног права на финансијским инструментима, у складу са уговором о финансијском обезбеђењу.“.

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Ове Измене и допуне Правила пословања Централног регистра ступају на снагу и примењују се по добијању сагласности Комисије за хартије од вредности и објављују се на интернет страници Централног регистра одмах након добијања сагласности.

Београд, 26.12.2018. године

10 број 2-9/40-4

ПРЕДСЕДНИК УПРАВНОГ ОДБОРА

Милан Лучић